

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Георги Н. Николов от Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Исторически факултет. Катедра „История на България

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“ на тема: „Военно-административно устройство на българските земи под византийска власт (971–1018 г.)“ с автор Явор Кирилов Митов,

редовен докторант в катедра „История на България“ в Исторически факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

* * *

Научна област: 2. Хуманитарни науки.

Професионално направление: 2.2 „История и археология“.

Научна специалност: История на България (Средновековна българска история)

Научни ръководители: проф. дин Иван Йорданов, доц. д-р Георги Н. Николов

Процедура

Процедурата на докторант Явор Кирилов Митов е протекла в следната последователност: зачисляване на 05.02.2016 г., заповед № РД-20.237 от 28.01.2016 г.; По време на докторантурата е направено удължение с шест месеца. Докторантът е отчислен с право на защита Не са допуснати нарушения на Правилника и са спазени всички срокове. Приложен е протокол от заседание на научното жури от 10.10.2019 г.

Научна биография

Явор Кирилов Митов е придобил бакалавърска степен в специалност „История“ на Исторически факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (2010–2013 г.) и магистърска степен в същия университет в магистърска програма „България и българите VII–XIX в.“ (2013–2015 г.), като е защитил магистърска теза „Българо-сръбски и българо-византийски отношения през управлението на цар Михаил III Шишман (1323–1330)“. В периода 2011–2019 г. е участвал в 18 национални и международни научни форуми. Специализирал е на два пъти през 2012–2013 г. (4.5 месеца) и през 2014–2015 г. (6 месеца) в университета в град Янина, Гърция. Провел е двумесечна практика в

Института по византистика и неогрецистика във Виенския университет (2016 г.). Член е на Асоциацията на византистите и медиевистите в България. От 2012 г. до сега има 20 научни публикации, някои от които са в авторитетни издания като сп. „Проблеми на изкуството“, сп. „Археология“, сп. Нумизматика, сфрагистика и епиграфика“, „Известия на Историческия музей – Кюстендил“ и др. Има участие в 2 национални научни проекта. Работил е като екскурзовод и уредник в РИМ–Кюстендил. Има добра езикова подготовка и компютърни умения.

Дисертация

Темата на дисертацията е върху един неизследван интегрално проблем от българската средновековна история.

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, приложение и библиография – общо 203 с. текст, компютърен набор.

В структурно отношение работата е представена на хронологичен принцип, като на преден план са изведени областите на администриране на географски принцип.

В Увода (с. 5–14) са представени по-важните изследвания по темата на дисертацията (но не всички), накратко са разгледани историческите извори и са изведени основните цели на изследването. Би следвало някои от посочените извори да бъдат цитирани според авторитетни корпуси като *Corpus Fontium Historiae Byzantinae* или *Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae*, но не и с позоваване на поостарелия *Oxford Dictionary of Byzantium* (1991).

Първа глава (с. 15–115) „Изграждане и функциониране на византийското военно-административно устройство в българските земи (970–976)“ е разделена на четири параграфа, в които е разгледано изграждането на авангарден пояс от стратегии през 970 г., последвалото установяване на първична военно-административна организация през 971–972 г. и нейното преустройство през 972–975 г.

Втора глава (с. 116–137) „Византийската провинциална администрация на българските земи (976–1000)“ е посветена на действията на комитопулите и по-специално на Самуил срещу империята. Авторът се е опитал да проследи настъпилите промени и премахването на византийската административна система в българските предели

Глава трета от дисертацията (с. 138–182) „Повторно включване на българските земи във византийската администрация до падането на Българското царство под византийска власт (1000–1018)“ се състои от три параграфа, в които е проследено създаването на стратегиите Преслав, Преславица, Плиска, Дръстър, Тракия и Дръстър и дукството Тракия и Месопотамия. Тук са разгледани военните действия на Василий II срещу Българското царство и неговите назначения в администрацията на завладените земи през 1018 г.

В заключението на работата (с. 183–188) са обобщени резултатите от изследването. Главният извод, който авторът правилно извежда е, че византийската административна система в българските земи в периода 971–1018 г. е имала временен характер, а промените в нея са били твърде динамични. Тя е била разпокъсана от малки териториални единици с гарнизонен характер, които са били окрупнени едва след 1018 г. Забелязани са и някои важни различия в политиката на Йоан I Цимисхи (969–976) и Василий II Българоубиец (976–1025) по отношение на административната система в покорените земи. От полза би било да се направят сравнения с налагането на византийска администрация в Армения, Грузия и Италия.

Научен апарат. Научният апарат е според утвърдените в българската медиевистика норми. В някои случаи обаче са допуснати неточности. Така например корпусите с печатите би трябвало да заемат място в списък на изворите. Това се отнася и за класическото произведение на Oikonomidès, N. *Les listes de préséance byzantines des IXe et Xe siècles*, Paris 1972. Библиографията обхваща списък от 116 библиографски единици на английски, български, гръцки, немски, руски и френски език.

Приложението на с. 189–194 представя таблица на военно-административните единици в българските земи и техните титуляри (управители), с което нагледно се илюстрират резултатите от изследването.

Автореферат. Към дисертационния текст е приложен Автореферат от 36 с. Неговото съдържание напълно отразява основните части от дисертацията.

Публикации. В Автореферата е приложен списък на авторските публикации, свързани с темата на дисертацията. Те са 3 на брой (от които 2 под печат) и са поместени в сборници и българска научна периодика.

Научни приноси.

В Автореферата на с. 35 са посочени научните приноси на дисертацията. Главният от тях е този първи опит за интердисциплинарно изследване на една специфична

материя, каквото е административното устройство, което твърде динамично се променя в условията на една продължителна половинвековна война.

Препоръки

С оглед осъществяването на една бъдеща монографична публикация по темата на дисертацията, от която нашата медиевистика има нужда, смятам че е необходима известна преработка на иначе добре структурираната работа. Могат да се вземат под внимание заварените български административни структури, които в някои случаи Василий II се е стремил да продължи.

Работата се нуждае от сериозен редакторски прочит, нещо което е пропуснато и е довело до използване на жаргонни, диалектни или пък неподходящи модерни езикови форми.

Препоръчвам в един бъдещ разширен вариант на изследването, да се включат не само титулярите на отделните административни единици, но и всички останали служители, като за тези познати от сфрагистиката се посочи броя на известните печати, което е свидетелство за активността и продължителността на заеманата административна длъжност. В този смисъл препоръчвам непременно да се използва просопографския корпус *Prosopographie der mittelbyzantinischen Zeit. Zweite Abteilung (867–1025)*. Bd. 1–7. Berlin/Boston: Walter de Gruyter, 2013.

За подобен род изследвания трябва да се използват авторитетните издания на някои важни извори, които само мимоходом са цитирани, като например Яхя от Антиохия и др.

Заключение. С така представената научна продукция Явор Кирилов Митов показва възможности за работа с исторически извори и научни изследвания, завършвайки образователната триада бакалавър-магистър-доктор. Много се надявам, че тази първа негова стъпка в полето на голямата медиевистика ще бъде последвана от по-сериозни и по-задълбочени научни постижения. Като се основавам на горенаписаното, смятам че той е представил труд, с който напълно основателно е заслужил присъждането на образователна и научна степен „ДОКТОР“ в научна област 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.2. История и археология, научна специалност История на България (Средновековна история на България). С подписа си потвърждавам моята положителна оценка за това.

София, 7 декември 2019 г.

(Доц. д-р Георги Н. Николов)